

Shëndeti

Sistemi shëndetësor
Sigurimi për sëmundje dhe aksident
Shërbimit mjekësore
Shtatzënësia / lindja
Shëndeti psikik
Rasti i vdekjes

Sistemi shëndetësor

Sistemi shëndetësor në Zvicër është i ndërtuar shumë mirë. Të gjitha banoret dhe banorët janë të gjithëpërfshirë dhe detyrimisht të siguruar kundër aksidentit dhe sëmundjes. Numri i mjaftueshëm i ambulancave mjekësore, barnatoreve, dhe spitaleve e bëjnë shërbimin e sigurt.

Sistemi i sigurimit

Në Zvicër duhet të gjitha banoret dhe banorët të sigurohen kundër aksidentit dhe sëmundjes. Kush vie këtu, duhet ta bëjë sigurimin në tre muajt e parë. Fëmijët duhet mbrenda tre muajve pas lindjes të sigurohen. Shërbimet e sigurimit obligativ janë me ligj të rregulluara. Të gjithë të siguruarit e kanë të drejtën e njëjtë të trajtimit mjekësor.

Financimi

Sistemi shëndetësor zviceran financohet s`bashku prej vendi (shteti, kantonet, komunat), punëdhënësve dhe personat privat. Personat privat paguajnë vetëm sigurimin për përkujdesje gjatë sëmundjes dhe atë për aksident, një shumë sigurimi mujor. Kjo vendoset çdo vit dhe është sipas kantonit e ndryshme. Kush sëmuret apo ka një aksident, duhet veç kësaj të marr pjesë në shpenzimet (shuma e përcaktuar (Franchise) dhe pjesëmarrja vetanake (Selbstbehalt). Mirëpo këtu ka një shumë të përcaktuar maksimale vjetore.

Përkthimet

Nuk është e thjeshtë, kur njeriu në një gjuhë të huaj duhet të merret vesh me mjeket, farmacistet apo përkujdesësit mjekësor. Disa spitale ofrojnë përkthime falas përmes përkthyesve ndërkulturor special të shkolluar. Pacientet dhe pacientët duhet vetë për këtë të informohen me kohë. Përkthyes mund të kërkohen edhe për vizita mjekësore dhe situata të tjera. Mirëpo atëherë duhet të paguhen vetë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shendeti/sistemi-shendetesor

Sigurimi për sëmundje dhe aksident

Kush banon në Zvicër, duhet ta ketë një sigurim për aksident- dhe një sigurim shëndetësor. Këto sigurime private i heqin shpenzimet, te aksidentet, sëmundja apo shtatzënësia. Të dy sigurimet duhet të bëhen në tre muajt e parë pas ardhjes në Zvicër.

Sigurimi shëndetësor me përkujdesje (sigurimi bazë)

Të gjitha banoret dhe banorët në Zvicër duhet patjetër vetë ta bëjnë një sigurim shëndetësor me përkujdesje (sigurim bazë, Grundversicherung). Kush vendoset në Zvicër, ka për këtë tre muaj kohë. Nëse njeriu bëhet i sëmur në këtë kohë, shpenzimet e bëra kërkohen më pastaj. Sigurimi bazë ofrohet prej shumë sigurimeve shëndetësore private (Krankenkassen). Zgjedhja e një sigurimi shëndetësor është e lirë. Sigurimet shëndetësore duhet t'i marrin të gjithë personat që jetojnë në Zvicër. Të siguruarit paguajnë një shumë mujore. Këto shuma janë të ndryshme dhe të larta sipas sigurimit shëndetësor, modelit të sigurimit, për këtë e vlen të krahasohen ofertat. Ju mund ta ndërroni sigurimin shëndetësor deri në fund të nëntorit për vitin e ardhshëm. Sigurimi bazë nuk i merr vetëm shpenzimet kur njeriu është i sëmurë, ai e paguan edhe shtatzënësin dhe lindjen. Shërbimet janë të rregulluara me ligj. Kujdes: Shpenzimet për mjekimin e dhëmbëve apo syzet zakonisht duhet të paguhen vetë ose nëpërmjet sigurimit suplementar vullnetar.

Sigurimi për aksidente

Të punësuarit janë automatikisht të siguruar kundër aksidenteve gjatë punës dhe në kohën e lirë përmes punëdhënësit, nëse punojnë më shumë se 8 orë në javë. Kush punon më pak, nuk është i siguruar kundër aksidenteve në kohën e lirë dhe duhet vetë të përkujdeset për aksident. Kjo vlen edhe për të pavarurit dhe të gjithë personat që nuk janë në marrëdhënie pune, ata duhet të sigurohen kundër aksidentit te një sigurim shëndetësor. Të pavarurit munden edhe te sigurimet e tjera ta bëjnë një sigurim kundër aksidentit. Të siguruarit duhet të paguajnë premin mujore. Te të punësuarit zbritet direkt nga paga.

Lirimi i premive (shumës)

Kush nuk mundet ta paguaj sigurimin shëndetësor, ka sipas rrethanave të drejtën për lirimin e premis (Prämienvilligung) për sigurimin bazë. Për me marr lirimin, duhet njeriu ta dërgoj një formular kërkesë. Për personat që më vonë kanë ardhë në kanton, vlejnë rregulla speciale. Filialet komunale në zyrën për sigurime sociale (Gemeindezweigstelle Sozialversicherungsanstalt SVA) informon për lirimin e premis dhe e merr kërkesën.

Sigurimi plotësues për sigurimin bazë

Vullnetarisht munden të siguri shëndetësor bazë i detyruar të bëhen sigurime të ndryshme plotësuese (Zusatzversicherungen). Këto i mbulojnë shërbimet të cilat nuk mbulohen nga siguri bazë, p.sh, mjekimi i dhëmbëve. Sigurimet plotësuese ofrohen po thuajse prej të gjitha sigurimeve shëndetësore. Sigurimet shëndetësore mund të vendosin vetë, a dëshirojnë dikë ta sigurojnë apo jo dhe ato mund të paraqesin kushte.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shendeti/sigurimi-per-semundje-dhe-aksident

Shërbimit mjekësore

Kush sëmuret apo ka një aksident, duhet në të shumtën e rasteve s`pari të shkoj te mjeku familjar. Te sëmundjet e lehta apo aksidentet merr njeriu ndihmë edhe në barnatore. Vetëm te aksidentet vërtetë të rënda duhet njeriu të shkoj direkt në spital.

Barnatoret

Barnatoret shesin barna për të cilat duhet të kesh detyrimisht recept dhe të gjitha barnat e tjera. Te një sëmundje e lehtë propozohet, që njeriu të shkoj më parë në barnatore. Farmacistja dhe farmacisti janë të arsimuar mirë dhe këshillojnë klientet dhe klientët e tyre. Një barnatore për raste urgjente është çdo herë e hapur, kështu njeriu merr edhe në raste urgjente barna. Nën numrin e telefonit 061 263 75 75 kupton njeriu cila barnatore për raste urgjente është e hapur.

Mjeku familjar / mjeku i fëmijve

Në Zvicër e kanë shumë persona një mjek familjar (Hausarzt). Ky e njih ecurin personale të sëmundjes dhe është te problemet medicinale personi i parë kontaktues. Për fëmijë ka mjekte dhe mjek të fëmijëve. Nëse është e nevojshme, i udhëzon mjeku pacientat te mjekët specialist në fushë të caktuar apo në spital. Direkt në spital duhet njeriu të shkoj vetëm në raste emergjente të rënda. Për të gjitha emergjencat e tjera ka jashtë orarit të punës të mjekëve qendra e thirrjeve të urgjencës mjekësore MNZ. Ajo është 24 orë hapur nën këtë numer 061 261 15 15.

Mjeku i dhëmbëve

Mjekimi i dhëmbëve sipas rregullit duhet të paguhet vetë. Mirëpo ekziston mundësia, me e bërë një sigurim shtesë, që e mbulon trajtimin e dhëmbëve. Fëmijët që shkojnë në shkollë e kanë të drejtën për kontroll të dhëmbëve një herë në vit. Informacione për këtë jep shkolla.

Spitali / stacionet për raste emergjente

Kur dikush duhet të shtrihet në spital (Spital), në shumicën e rasteve udhëzohet nga një mjekte apo mjek. Përrjashtim bëjnë aksidentet e rënda, te të cilat njeriu duhet direkt të shtrihet në një stacion për raste emergjente. Nëse situata është e rrezikshme për jetë apo pacienti duhet të merret, duhet njeriu të thërras në numrin emergjent 144. Te rastet më pak të rënda është mjekja apo mjeku familjar përgjegjës.

Përkujdesja në shtëpi

Të sëmurit apo nevojtarët për përkujdesje, të cilëve ju nevojitet në shtëpi mbështetje, mundën t'i marrin shërbimet nga spitali ekstern për përkujdesje ndaj të sëmurëve (Spitex). Personat e arsimuar në fushën përkatëse shkojnë në shtëpi te pacientet dhe pacientët për përkujdesje ndaj tyre apo me u ndihmuar në punët e shtëpisë. Kjo ofertë ju drejtohet personave që për shkak të sëmundjes, aksidentit, pleqërisë, komplikimet në shtatzëni apo pas lindjes kanë nevojë për mbështetje. Pjesërisht mbulohen shpenzimet nga sigurimi bazë (Grundversicherung). Përveç shoqatës spitali ekstern Baselland (Spitex Verband Baselland) ka një numër të madh të ofertuesve privat.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shendeti/sherbimit-mjekesore

Shtatzënësia / lindja

Gratë shtatzëna nuk duhet t`i paguajnë vet kontrollat e nevojshme. Edhe shpenzimet e lindjes i merr përsipër sigurimi bazë. Pas lindjes munden prindërit të këshillohen falas.

Shërbimet shtatzënësia dhe lindja

Shërbimet medicinale në lidhje me shtatzënësin dhe lindjen mbulohen nga sigurimi shëndetësor bazë (Grundversicherung). Këtu bëjnë pjesë kontrollat e rregullta para lindjes, lindja vetë dhe përkujdesja e nevojshme më pastaj. Gratë shtatzëna duhet me kohë të drejtohen te një mjek, mjek apo mami. Spitalet dhe mamit ofrojnë kurse për parapërgatitje për lindje (Geburtsvorbereitungskurs). Ka kurse speciale për emigrante. Lindja mund të bëhet në spital, në një shtëpi për lindje apo te shtëpia.

Pas lindjes

është e zakonshme në Zvicër, që prindërit pas lindjes të këshillohen. Për këtë ka këshillimore për nëna dhe baba (Mütter-und Väaterberatungsstelle). Këto të njoftojnë për zhvillimin, ushqimin dhe përkujdesjen për foshnje. Këshillimet janë falas. Për kontrollat e mëpastajme të nevojshme për nënën dhe foshnjen informojnë mjeku, mjekja apo mamia. është shumë e rëndësishme, që fëmiju më s`voni tre muaj pas lindjes të sigurohet kundër sëmundjeve dhe aksidentit (sigurimi bazë, sigurimi për aksident). Më s`miri është që njeriu ta bëjë këtë që para lindjes.

Vaksinimi

është e preferueshme, që njeriu me kohë t`i vaksinon fëmijët kundër disa sëmundjeve. Vaksinimi nuk është i detyruar. Shpenzimet për vaksinimet e propozuara i merr sipas rregullit sigurimi bazë. Mjekja e fëmijëve apo mjeku i fëmijëve apo këshillimorja për nëna dhe baba informojnë për vaksinim.

Ndërprerja e shtatzënësisë

Në Zvicër është e lejueshme ndërprerja e shtatzënësisë në tre muajt e parë. Pas kalimit të javës të 12 të shtatzënësisë është një abort i mundshëm vetëm nëse rrezikohet shëndeti fizik apo psikik i gruas. Këtë duhet ta vendos një mjek apo mjek. Kush e mendon një ndërprerje të shtatzënësisë, ka të drejtë për një këshillim falas. Grat e reja nën 16 vjeç duhet të drejtohen te një këshillimore e specializuar. Shpenzimet për të gjitha shërbimet mjekësore mbulohen prej sigurimit bazë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shendeti/shtatzenesia--lindja

Shëndeti psiqik

Në Zvicër nuk bëhet dallim në mes sëmundjeve psiqike dhe fizike. Sigurimi bazë e paguan trajtimin e sëmundjeve psiqike te njerëzit e specializuar si dhe qëndrimin në klinik.

Mbështetja dhe këshillimi

Për situata të vështira personale apo familjare ka në Zvicër shumë persona të specializuar të cilët ndihmojnë më tej. Sigurimi bazë (Grundversicherung) e paguan trajtimin te sëmundjet psiqike te njerëzit e specializuar të çertifikuar me ligj si psikiatret dhe psikiatrit. Qëndrimet në klinik po ashtu paguhen. Kush ka probleme, mundet falas me ju drejtue këshillimoreve anonime. Kështu këshillon Dora e Zgjatur (Dargebotene Hand) përmes telefonit, E- Mailt apo chat (telefon 143, www.143.ch). Mirëpo edhe mjekja apo mjeku familjar munden të ndihmojnë. Kur një person është akut i rrezikuar, që vetes apo tjetrit mund t`i bëjë diçka duhet të vepohet shpejt. Në këto raste urgjente ndihmon policia (telefoni 117).

Fëmijët dhe të rinjët

Për të rinjët me probleme psiqike është falas shërbimi psikologjik shkollors i hap i parë i mirë. Edhe prindërit, të cilët brengosen për fëmijët e tyre, munden me u lajmëruar aty. Mbështetje anonime falas për fëmijë dhe të rinjë ofrojnë thirrja emergjente për fëmijë (Kindernotruf) përmes telefonit, E-Mal apo Chat (Tel.147, www.147.ch). Për urgjencat psikiatrike të fëmijëve dhe adoleshentëve, prindërit mund të kontaktojnë klinikën psikiatrike të fëmijëve dhe adoleshentëve të Baselland në 061 553 55 55.

Sëmundjet e vesit

Ndihma ndaj Varësive në rajonin Basel dhe Qendra Multikulturore e Këshillimit për Varësinë beider Basel (MUSUB) ndihmojnë me varësitë. Këto vende ofrojnë mbështetje dhe këshillim në besim falas. Edhe kur njeriu brengoset për për të afërmit dhe personave që ka pranë, mundet t`i kontaktoj qendrat këshilluese. Këto ofrojnë këshillime edhe në disa gjuhë të huaja. Te sëmundjet e vesit nuk numrojnë vetëm vesi i alkoholit-apo drogës. Edhe te veset e tjera si vesi i lojës, i blerjes apo internetit edhe te pengesat në të ngrën ndihmojnë këshillimoret e vesit tutje. Pyetjet mund të bëhen edhe përmes mailit.

Traumatizimi

Kush në jetë përjeton gjëra të këqija dhe nuk mundet t`i harroj, duhet të marr mbështetje. Sepse traumatizimet janë sëmundje që duhet marr seriozisht. Përgjatë këshillimit dhe ofertave mbështetëse për probleme psikike dhe sëmundje ka edhe vende me njerzë të specializuar për trajtime të viktimave të luftës dhe torturës.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shendeti/shendeti-psiqik

Rasti i vdekjes

Nëse ndodh një vdekje, ajo duhet të raportohet tek autoriteti përkatës.

Raportimi i një vdekjeje

Në rast vdekjeje, nga mjeku duhet të plotësohet një certifikatë vdekjeje. Pas kësaj, vdekja duhet të raportohet në zyrën e gjendjes civile përgjegjëse për vendin e vdekjes. Nëse vdekja ka ndodhur në spital, shtëpi pensioni ose shtëpi pleqsh, drejtuesit e spitalit ose azilit janë të detyruar të raportojë vdekjen. Përndryshe, familjarët janë të detyruar të lajmërojnë vdekjen.

Nëse dëshironi, mund të thirret një shërbim funerali për të kryer transferimin në varreza ose transferimin e një kufome jashtë vendit. Zyra e gjendjes civile përgjegjëse për vendin ku ka ndodhur vdekja jep informacion mbi procedurën dhe dokumentet e kërkuara.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shendetitodesfall